

הדברת עשבים בכותנה הזרועה על גדודיות / שמש דודי

שמש דוד¹, יהונתן דגן², יוסי בהט²
¹ ש"מ davsh@shaham.moag.gov.il ² ג"ש אפק

מבוא הדברת עשבים בכותנה מבוססת על שימוש בקוטלי עשבים בקדם הצצה ואחר הצצה, קלטור ועיישוב. בעבודה זו בחנו יישום מונעי הצצה בקדם זריעה ע"ג גדודיות. זריעה בגדודיות הייתה מקובלת בעבר, אך, כניסת מתחחות ערוגה, ומעבר לזריעה ביבש גרמו למעבר לזריעה ע"ג ערוגות. כיום השיטה הרווחת היא גידול כותנה בערוגות ברוחב 192 סמ'. בשנים האחרונות מגדלים שונים הזורעים ברטוב – ללא הנבטה, חזרו לגדל כותנה בגדודיות ברוחב מחצית הערוגה. בין גדודיות לערוגות עשויים להיות הבדלים ביעילות הדברת העשבים מעצם ביטול האפשרות של שימוש במתחחת ערוגה (אין באזורנו מתחחת גדודיות), והגדלת שטח הפנים של החלקה במעבר לגדודיות.

מטרות הניסוי השוואת יעילות מונעי הצצה המיושמים בקדם זריעה בכותנה הגדלה ע"ג גדודיות.

שיטות וחומרים הניסוי בוצע בחלקה יא' בגד"ש אפק, כרב אבטיח. ריסוס מונעי ההצצה בניסוי בוצע בתאריך 6/2/06. הריסוסים בוצעו במרסס גב מוטורי בנפח תרסיס של 25 ליטר/ד'. בטיפול שכלל טרפלן בוצעה הצנעה של קוטלי העשבים בראש הגדודית ע"י מגרפה. אחר יומיים, 8/2, ירד גשם. זריעה התבצעה ברטוב באמצע מרס, הזן פימה 8008, השקיה בטפטוף.

הטיפולים:

1. ביקורת
2. כותוגן 300 סמ"ק/ד'
3. כותוגן 200 סמ"ק/ד'
4. כותוגן 200 סמ"ק/ד' + טרפלן 250 סמ"ק/ד'
5. כותוגן 200 סמ"ק/ד' + דיאורקס 100 סמ"ק/ד'
6. דיאורקס 100 סמ"ק/ד'
7. רייסר 125 סמ"ק/ד'
8. רייסר 250 סמ"ק/ד'
9. רייסר 500 סמ"ק/ד'

הניסוי בוצע במתכונת של בלוקים באקראי בארבע חזרות. גודל כול חזרה 6 שורות במרווח 96 סמ' X 9 מ'.
בדיקות והערכות:

בניסוי בוצעו הערכות של אחוז הכיסוי ע"פ מיני העשבים משטח כול חזרה. הערכה ראשונה בוצעה יום לפני קילטור החלקה (25/4). הערכה שנייה ולאחריה חלקת הניסוי עושבה בפעם הראשונה, בתאריך 15/5.

תוצאות

טבלה מס' 1: כסוי השטח ע"י כלל העשבים (%).

מועד הערכה		הטיפול
15/5	25/4	
38± 12	37± 12	1
13± 3	20± 4	2
16± 5	21± 4	3
9± 4	16± 3	4
15± 6	26± 4	5
19± 4	31± 3	6
25± 15	28± 2	7
16± 3	23± 5	8
12± 2	20± 1	9

מיני העשבים העקריים אשר נצפו בניסוי: חבללוב קעור, גזר בר, קוכיה, ירבזים, ענבי שועל וכוסאב. החבללוב היה העשב הדומיננטי. נצפה הבדל בולט באחוז כסוי השטח ע"י עשבים בין טיפול הביקורת לבין יתר הטיפולים (טבלה 1). לא נמצא יתרון להגדלת מינון הכותוגן מ- 200 ל- 300 סמ"ק/ד'. לא נמצא יתרון לתוספת דיאורקס אל הכותוגן. דיאורקס לבדו במינון 100 סמ"ק/ד' היה פחות טוב מטיפולי הכותוגן. שילוב של טרפלן עם כותוגן היה הטיפול הטוב ביותר בניסוי, אבל, ההבדלים לעומת כותוגן לבד קטנים ובתחום סטיית התקן. הרייסר הינו חומר אשר עדיין אינו מורשה לכותנה. בכול מינוני הרייסר שנבדקו נצפו בכותנה הצהבות, אשר חלפו לאחר מספר ימים. במינון 250 סמ"ק/ד' התוצאות היו דומות לטיפולי הכותוגן.

סיכום / תקציר

בניסוי זה נבחנה יעילותם של מספר מונעי הצצה ותיקים בהפחתת רמת העשבים בכותנה אשר גודלה על גבי גדודיות. בנוסף יושם בניסוי "רייסר" להתרשמות ראשונית. הצנעת החומרים התבצעה ע"י גשם בפברואר לקראת זריעה ברטוב שהתבצעה במרס. הטיפולים היעילים בניסוי היו כותוגן עם טרפלן (אשר הוצנע בראש הגדודיות), וללא טרפלן. לא נמצא יתרון להגדלת מינון הכותוגן מעבר למינון 200 ממ"ק/ד'. חוסר התגובה לתוספת מינון, או, להוספת חומר שני (דיאורקס) מצביעים על כך שניתן ליישם בהצלחה על גדודיות את המינונים המקובלים בעבודה בערוגות. הרייסר היה יעיל בהפחתת אוכלוסית העשבים, אבל, עדיין נדרשות בדיקות ורישוי בתווית.

תודות לדוד ולהביב מחברת אגן על עזרתם בביצוע הניסוי.